

2. Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виборів Президента України” від 21 серпня 2009 р. – Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=3&nreg=1616-17>.
3. Україна. Позачергові вибори народних депутатів України 26 жовтня 2014 р.: Остаточний звіт місії спостереження за виборами ОБСЄ/БДПЛ [Електронний ресурс]. – Варшава, 2014. – 64 с. – Режим доступу: <http://www.osce.org/uk/odihr/elections/ukraine/133441?download=true>.
4. Україна. Позачергові вибори Президента 25 травня 2014 р.: Остаточний звіт місії спостереження за виборами ОБСЄ/БДПЛ [Електронний ресурс]. – Варшава, 2014. – 44 с. – Режим доступу: <http://www.osce.org/uk/odihr/elections/ukraine/120961?Download=true>.

Бобіна Олег
кандидат історичних наук
доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова
oleg.bobina@nuos.edu.ua

СОЦІАЛЬНІ КОНФЛІКТИ ЯК ФАКТОР ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: РЕВОЛЮЦІЇ, ВІЙНИ І УКРАЇНА

Ми розглядаємо глобалізацію в широкому розуміння як створення, формування world village. Наукова спільнота, більшою мірою називає причинами цього процесу т. зв. відкриття світу європейцями, розвиток торгівлі і торгівельних шляхів, вивіз капіталу і виробництва, колонізаційні війни, поширення західних економічних, політичних, культурних цінностей, поширення освіти. Та без сумніву, до об’єднання штовхають не лише радощі і переваги поступового розвитку, процесу, але і біди, і трагедії. Висловлюючись науково, до пошуку союзників штовхають соціальні конфлікти, як внутрішні так і зовнішні. Історія світу, Європи і України дає невичерпне джерело таких

прикладів. Процеси об'єднання Європи, що підштовхуються соціальними конфліктами, ідуть від греко-персидських війн і продовжуються сучасними подіями в Україні. Саме війна з Азією яку почав Афінський союз у відповідь на агресію Персії заклала підґрунтя об'єднання. Без сумніву, Україна як форпост Європи веде війну із сучасною московською Азією. Перше об'єднання Європи відбулось за часи Римської імперії. Свого максимуму глобальний римський світ досяг за правління імператора Трояна (96–117 р. по Р. Х.). До складу імперії увійшли Італія, о-ви Середземного моря, Британія, Галлія (суч. Франція, Бельгія, Нідерланди, Люксембург, Швейцарія, зах. Частина Германії), Верхня Германія (Півд.-Зах. Германія), Іспанія, Австрія, Угорщина, колишня Югославія, Албанія, Болгарія, Дакія (Румунія), Македонія і Ахайя (Греція), Мала Азія, півн. частина Аравії, Туреччина, Іран, частк. Ірак, Грузія, Вірменія, Азербайджан, Сирія і Іудея (частини території Іорданії, Єгипту, Лівану, Ізраїлю), більша частина Північної Африки. Але вже 200 р. по Р. Х. імперія починає розпадатись не лише в силу своєї великої території, а перш за все через внутрішні конфлікти. Саме з часів античної Греції і Риму починаються формуватись принципи сучасної об'єднаної Європи. Ці принципи фіксуються як універсальний, але не обов'язків зразок для всіх суспільств сучасності.

Перше, т. зв. модерне об'єднання України відбувається за часів козацько-селянських війн проти польської магнатерії (олігархії) в кін. XVI – поч. XVII ст. Перша спроба державного об'єднання обох берегів Дніпра відбувається в часи козацько-селянської революції 1648–1657 рр. В умовах громадянської війни 1657–1687 рр. відбувається занепад об'єднаної держави. Саме з сер. XVII ст. починається відлік формування сучасної території України. З 1667 р. українські землі почали ділитись зовнішніми силами і таким чином втягувались в міждержавні ігри, ставали фактором не просто міжнародної політики, а і геополітики. З XVIII ст. ситуація в Україні впливає на європейські справи, а європейські справи починають впливати на становище

в Україні. В XVIII ст. російсько-турецькі війни і домовленості між Австрією, Пруссією, Росією збільшили територію України. Як і завжди українці і інші народи колонізували, просувались, освоювали південні і східні землі. А революції, війни і міждержавні угоди фіксували нові кордони.

Найбільший соціальний конфлікт к. XVII – поч. XIX ст. – французька революція і наполеонівські війни побіжно вплинули на Україні. Маємо нечисленні відголоски цих подій. А от європейська «Весна народів» 1848–1849 рр. вже мала безпосередній вплив на західноукраїнські землі. Саме від сер. XIX ст. можна вести відлік створення «українських проектів» за зразками «польського», «чеського», «угорського», «американського». «Українські проекти» мали розв'язати «українське питання». Європейська революція відкрила для українців концепти «демократія», «свобода», «партія», «нація», «політичний рух». Західники вели перед у цій царині використовуючи можливості відносної австрійської демократії і розуміючи складнощі, що приходилось долати під російським українцям.

Натомість на поч. XX ст. наддніпрянці освоївши західноєвропейську політичну риторичу «обігнали» західників і запропонували не тільки автономні проекти що були притаманні західноукраїнським партіям і драгоманівській частині наддніпрянців. М. Міхновський запропонував в 1902 р. ідею «Самостійної України», що реалізувалась завдяки Германії і Австро-Угорщині в 1918 р.

Перша світова війна і революції 1917–1922 рр. в Європі втягнули українські землі в глобальний конфлікт. Післявоєнний поділ світу 1919–1923 рр. вивів «українське питання» на європейський рівень. Без сумніву, самі українці не використали шанси і можливості які відкривались в ці часи. Але і т. зв. світові демократії – США, Британія, Франція дивились на Україну як на вигадку Германії. А по-друге вони вчергове не бажали загострювати ситуацію з уже більшовистською Росією, сподіваючись на економічні дивіденди. Разом з тим саме громадянська війна 1918–1922 рр. вимусила

більшовиків (комуністів) визнати права Українців. І саме комуніст В.І. Ленін виступив проти Донецько-Криворізької республіки і поділу України на квазідержави. Друга світова війна закріпила кордони сучасної України. Черговий соціальний зрив, – розпад СРСР, – поставив перед євроатлантичним світом питання: «Що робити з несподіваною нацією?». Фактично, тільки в умовах протистояння російській агресії 2013–2015 рр. (і далі) цей світ шукає відповідь на означене питання.

Мирний розвиток України в 1991–2013 рр. лише приво- див до розмов про невдачу «українського проекту» і failure state. Мирна революція 2004 р. відкривала нові можливості, що були нереалізовані українською верхівкою. Крива- ва «антикримінальна революція» 2013–2014 р., війна з російськими-терористичними військами на Сході України, анексія Криму Росією примусили Європу згадати свої базові цінності і створити нове «вікно можливостей». Зрозуміло, що перелічені події кристалізували причини проєвропейської орієнтації України, які не були так очевидні в мирний період. Європа багата і більш прогнозована ніж північно-східна сусідка. Європа визнає Україну і немає до неї територіальних претензій, на відміну від сусідки. Європа силою зброї не просуває, і не захищає силою зброї «європейський мир». Цінності Європи привабливіші як зразок для громадян України. Європа не однорідна, вона різна, що дає надію на збереження власних особливостей.

Таким чином можемо констатувати, що соціальний конфлікт (революція, війна, зовнішня агресія) штовхали світ і Європу до об'єднання і формування основ-цінностей спільного життя. В Європі з кожного новою революцією і війною формувались нові національні держави, або основи нових держав. З кожною новою революцією поширювались нові ідеології, нові правові норми, культурні цінності. Соціальні конфлікти прискорюють і «стискують» час перетворень, відкривають можливості, але продовжують вбивати людей.